

EFFEKTRAPPORT 2023

Sammanställd i september 2024

Celestine Nafula, agroforestrybonde från Kenya. Fotograf: David Maeri

INSAMLINGSSTIFTELSEN VI PLANTERAR TRÄD (Vi-skogen)

Adress: Vi-skogen PO Box 11175, 100 61, Stockholm

Besöksadress: Alsnögatan 7, Stockholm

Tel: +46 (0)8 120 372 70

Webb: www.viskogen.se

Insamling: Pg 90 05 08 | Bg 900-5083

Org.nr: 802012 8081

E-post: info@viskogen.se

Innehållsförteckning

1	Avgränsningar	3
1.1	Vi-skogens associationsform, verksamhetsområden och geografiska täckning	3
1.2	Rapporteringens avgränsningar	3
1.3	Tidsperiod för rapporteringen	3
2	Vi-skogens strategiska arbete	4
2.1	Förändringsteori	4
2.2	Vi-skogens målgrupp och geografiska fokus	5
2.3	Strategiska mål 2023-2027	5
2.3.1	Resultatområden	6
3	Vi-skogens resurser	7
3.1	Vi-skogen intäkter 2023	7
3.2	Vi-skogens totalt verksamhetskostnader	7
3.3	Så använder Vi-skogen sina resurser	8
4	Rapportering av prestationer	10
4.1	Vi-skogens arbete och aktiviteter under 2023	10
4.2	Prestationer under 2023 i punktform	11
5	Utfall och effekter 2023	13
5.1	Effekt av vårt arbete	13
5.2	Resultat ASILI-B-programmet	14
5.3	Resultat två andra projekt	15
6	Utvärdering av effekter 2023	16
6.1	Utvärdering av prestationer	16
6.2	Lärdomar från 2023	17
7	Hur Vi-skogen mäter effekt	17
7.1	Mått som Vi-skogen använder för att mäta prestationer och utfall	17
7.2	Processen för att samla in data och beräkna rapporterade mätresultat	18

Kärnan i Vi-skogens arbete är **agroforestry** – en hållbar jordbruksmetod där träd samverkar med grödor och boskapsskötsel på bönders gårdar. Träden ger bland annat skugga åt andra grödor och skyddar jorden mot torka, kraftiga skyfall och jorderosion. Löven från träden ger mat till djuren, medan trädens frukt och bär ger näringstillskott till familjerna. Bönder som ställer om till agroforestry får större skördar och en rikare variation av olika grödor. Det gör att bönderna och deras familjer tryggar sin tillgång till mat under en större del av året och kan sälja olika grödor året om efter säsong. Det både ökar inkomsterna och tryggar försörjningen över tid. Samtidigt bidrar träden till ett bördigare landskap med rikare biologisk mångfald. Dessutom binder de koldioxid från atmosfären.

1 Avgränsningar

1.1 Vi-skogens associationsform, verksamhetsområden och geografiska täckning

Vi-skogen är en svensk biståndsorganisation som planterar träd och utbildar bönder med småskaliga jordbruk i hållbara jordbruksmetoder. Verksamheten sker i Kenya, Uganda och Tanzania länder som är hårt drabbade av avskogning, klimatförändringar och dess förödande effekter för människor och natur. Vi-skogens uppdrag är att bekämpa fattigdom och klimatförändringar tillsammans.

Rent juridiskt är Vi-skogen en insamlingsstiftelse. Stiftelsen grundades av Tidningen Vi och Konsumentföreningen (KF) år 1983. Den är ideell, icke-religiös och partipolitiskt obunden. Sedan starten 1983 har Vi-skogen bidragit till att plantera över 160 miljoner träd, och under de senaste tio åren har Vi-skogen stöttat drygt 2,4 miljoner människor att ta sig ur fattigdom.

Huvudkontoret finns i Stockholm, men fältarbetet sker i Kenya, Tanzania och Uganda där landkontor är registrerade i respektive land. Landkontoren ansvarar för det direkta samarbetet med partners som implementerar Vi-skogens arbete i respektive land. Vi-skogen har även ett regionkontor i Nairobi, Kenya, som stöttar landkontoren med expertis, med mera. I Sverige arbetar Vi-skogen främst med metodutveckling, uppföljning, insamling, kommunikation och påverkan.

Under åren har arbetet utvecklats. Från att ha delat ut plantor till bönder började Vi-skogen i stället att dela ut råd om hur träd kan göra nytta i jordbruket. Konceptet agroforestry introducerades, där träd samverkar med grödor och boskapsskötsel.

Idag arbetar Vi-skogen med att stärka lokala bondeorganisationer i syfte att fler bönder ska ställa om till hållbart jordbruk, vilket minskar avskogning, motverkar klimatförändringar och fattigdom, stärker den biologiska mångfalden och ökar böndernas inkomster och tillgång till mat. Samtidigt gör Vi-skogen det lättare för bönder att hävda sina rättigheter genom starka bondeorganisationer.

1.2 Rapporteringens avgränsningar

Denna effektrapport redogör för hela Vi-skogens verksamhet. Inga avgränsningar har gjorts.

1.3 Tidsperiod för rapporteringen

Denna rapport avser verksamhetsåret 2023 (1 januari – 31 december)

2 Vi-skogens strategiska arbete

2.1 Förändringsteori

Vi-skogen arbetar för att jordbruk som påverkar miljö och klimat negativt ställs om och blir hållbart. Hållbart jordbruk genom metoden agroforestry stärker ekosystem och biologisk mångfald, bidrar till att bromsa klimatförändringarna, ökar böndernas och odlingarnas motståndskraft mot klimatförändringarnas effekter, och ger större och mer varierade skördar. Det ger bönderna bättre inkomst, säkrar deras tillgång till mat, och motverkar hunger och näringsbrist.

Förändringsteorin går i korthet ut på att förmedla kunskap om hållbart jordbruk där träd ingår för att bekämpa klimatförändringar och fattigdom tillsammans, samt bygga upp kapaciteten hos lokala partnerorganisationer för ett starkare civillsamhälle. Genom att organisera sig i demokratiska, medlemsbaserade organisationer har människor möjlighet att kräva sina rättigheter av beslutsfattare och andra aktörer. Organisationerna servar också sina medlemmar genom att till exempel hålla utbildningar, göra det möjligt att ta lån för att investera i sitt jordbruk, och förhandla fram bättre villkor när medlemmarna säljer och köper varor. Det ger medlemmarna möjligheter att förbättra sina liv.

I nedanstående bild beskrivs hur Vi-skogens arbetsområden och metoder leder till att uppnå organisationens mål och vision. Bilden är från Vi-skogens strategi 2023–2027.

Illustration av stegen i förändringsteorin:

2.2 Vi-skogens målgrupp och geografiska fokus

Målgruppen är småskaliga bönder och deras familjer – med särskilt fokus på kvinnor, ungdomar och barn som lever i fattigdom. Vi-skogen riktar sig till bondefamiljer som har begränsad tillgång till produktiva resurser och möjligheter, som har en otrygg tillgång till mat, och som upplever effekterna av klimatförändringar. Vi når dem genom att samarbeta med medlemsbaserade bondeorganisationer.

Vad gäller geografiska områden fokuserar vi på de område där vi är mest relevanta och kan göra störst skillnad – både när det gäller vilka länder vi arbetar i och var i länderna vi verkar. Kriterier som ett områdes sårbarhet för klimatförändringar, vilket värde vi kan bidra med och tillgängliga resurser styr. På sikt vill vi arbeta på fler platser, både inom Kenya, Tanzania och Uganda, och i nya länder. Vi vill särskilt utforska hur våra metoder kan göra nytta för natur och människor i halvtorra och torra områden där det regnar lite eller inte alls.

2.2 Strategiska mål 2023-2027

Målbild för 2027: Vi vill på ett hållbart sätt förbättra levnadsvillkoren för småskaliga bönder och deras familjer, med fokus på Afrika söder om Sahara, men även bortom det, genom ökad livsmedels- och näringstrygghet, ökad motståndskraft mot klimatförändringar, förbättrade inkomster, bevarande av biologisk mångfald och större tillgång till mänskliga rättigheter – framför allt rätten till mat, rätten till en ren, hälsosam och hållbar miljö och lika rättigheter för kvinnor och män.

Strategiska delmål för att nå målbilden

Medlemmar i bondeorganisationer ökar sin livsmedels- och näringstrygghet, inkomst och motståndskraft genom hållbara produktionsmetoder, ökad tillgång till produktionsmedel, marknader och förädling, ökad biologisk mångfald, samt begränsning av och anpassning till klimatförändringar.	Starka bondeorganisationer som samarbetar med Vi-skogen använder i allt högre grad demokratiska, inkluderande och hållbara metoder. De levererar rättighetsbaserade tjänster, mobiliserar effektivt, och driver opinion till förmån för sina medlemmar och samhället i stort i politiska forum.	Lokalsamhällen som nås av Vi-skogen och våra partners insatser har i allt högre grad ett rättighetsbaserat förhållningssätt. De identifierar och tar itu med bakomliggande orsaker till ojämlikhet som begränsar kvinnors, ungdomars och barns aktiva och meningsfulla deltagande. Samhällena gör det möjligt för dessa grupper att utnyttja sin fulla potential på det sociala, miljömässiga och ekonomiska området.	Vi-skogen är en efterfrågad expert med starkt fokus på utvecklings-samarbete, agroforestry, samt begränsning av och anpassning till klimatförändringar. Vi tar ansvar gentemot våra förmånstagare och efterlever våra egna och givares uppförandekoder och standarder. Vi intensifierar vårt påverkansarbete för att lyfta våra kärnfrågor och skapa utrymme för våra partners att uttrycka sina krav i lokala, nationella, regionala och globala forum.
Ökad biologisk mångfald och begränsning av, anpassning till och motståndskraft mot klimatförändringar förbättrar inkomsterna och motståndskraften och bidrar till en hållbar miljö.			
Ökad livsmedels- och näringstrygghet bidrar till att stärka rätten till näringsrik mat för alla.			
Bönderna kommer att få en mer hållbar och motståndskraftig försörjning.			
Genom att arbeta för att säkerställa starkare bondeorganisationer gynnar Vi-skogen samtidigt organisationens medlemmar och deras samhällen.			
Opinionsbildning är en viktig del av strävan mot alla strategiska mål och målbilden.			

Hur resultatområdena bidrar till målen

2.3.1 Resultatområden

Starkare bondeorganisationer:

Under strategiperioden kommer Vi-skogen att arbeta för att stärka kapaciteten hos medlemsbaserade bondeorganisationer. I sin tur kommer bondeorganisationerna att mobilisera och leverera rättighetsbaserat arbete, inklusive opinionsbildning, till förmån för sina medlemmar och samhället i stort.

Ökad biologisk mångfald och begränsning av, anpassning till och motståndskraft mot klimatförändringar:

Vi-skogen arbetar med hållbara jordbruksmetoder, eller SALM-metoder, med särskilt fokus på agroforestry där träd planteras bland grödor. SALM (Sustainable Agriculture Land Management) omfattar metoder som används av bönder för att motverka, anpassa sig till och skapa ökad motståndskraft mot effekterna av klimatförändringar. Den biologiska mångfalden ökar ofta där SALM-metoder praktiseras, och bondgårdarna och omgivande ekosystem blir mer motståndskraftiga mot översvämningar, torka, extrema temperaturer och andra effekter av klimatförändringarna. Agroforestry och andra SALM-metoder hjälper också till att motverka klimatförändringarna genom att binda koldioxid. Metoderna kan anpassas till många typer av miljöer (t.ex. torra, fuktiga och tropiska). De är hållbara för miljön, för klimatet och för de människor som odlar, säljer och äter maten. Att använda SALM-metoder som agroforestry genererar också en rad ekosystemtjänster.

Ökad livsmedelstrygghet:

Vi-skogen ska stärka bondeorganisationer så att de i sin tur kan hjälpa sina medlemmar att få tag i den mat de behöver året om. Att mat alltid finns tillgänglig att skörda eller köpa till ett överkomligt pris är en hörnsten för att förverkliga alla människors rätt till mat. Att kunna äta en tillräcklig mängd varierad och näringsrik mat varje dag är en förutsättning för att kunna hålla sig frisk och ta del av samhällslivet

Hållbara och motståndskraftiga försörjningsmöjligheter:

Vi-skogen ska stärka bondeorganisationerna så att de i sin tur kan hjälpa sina medlemmar att förbättra sin försörjning genom hållbart jordbruk och företagande. Det kan handla om att lära sig att höja kvaliteten på en gröda, förädla och öka värdet på en produkt, eller förlänga hållbarheten för ett livsmedel. Det kan också handla om att få tillgång till konkurrensutsatta marknader och förhandla om att få skäligt betalt för det man säljer. Medlemmarna kan också få möjlighet att starta företag eller hitta extrajobb som ger en sidoinkomst till det de kan tjäna på sitt jordbruk.

Opinionsbildning och påverkansarbete:

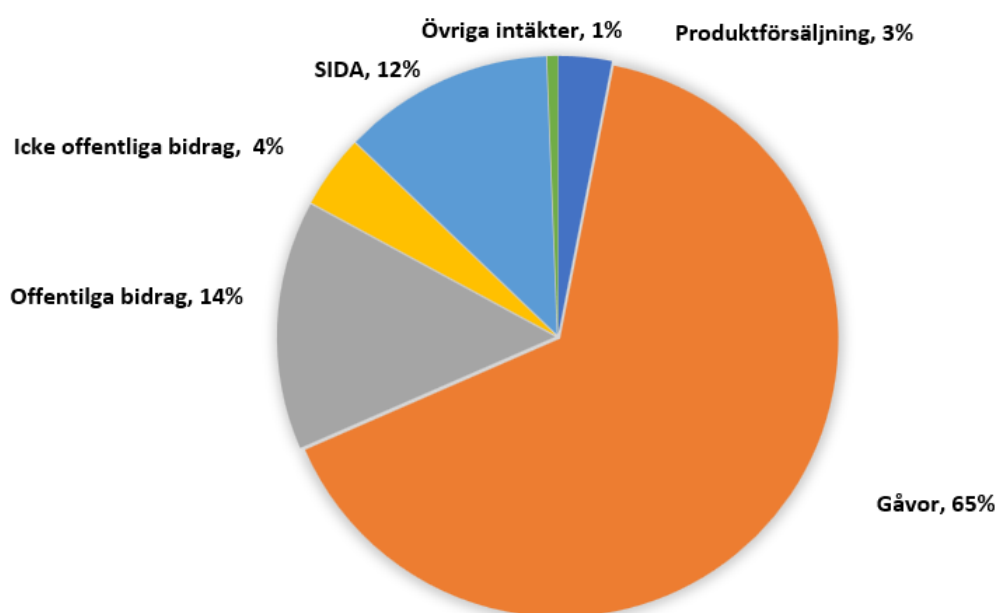
Opinionsbildning och påverkansarbete är en strategisk process för att inspirera till och kräva förändring i politik och praktik. Det kan ske på lokal, nationell, regional och eller internationell nivå. Allt påverkansarbete under strategiperioden utgår från Vi-skogens uppdaterade påverkansstrategi 2018–2030. Syftet är att driva fram meningsfull politisk förändring så att småskaliga bönder får sina mänskliga rättigheter uppfyllda och får bättre förutsättningar att bedriva hållbart jordbruk, särskilt agroforestry. För beslutsfattare på nationell, regional och global nivå rekommenderar Vi-skogen åtgärder som stärker agroforestry, biologisk mångfald och rätten till mat, samt ökar anpassningen till, begränsningen av och motståndskraften mot klimatförändringar.

3 Vi-skogens resurser

3.1 Vi-skogens intäkter

Vi-skogen har biståndet ett stabilt finansiellt inflöde från privatpersoner, företag och institutionella givare. Det innebär att stiftelsen kan göra medvetna och långsiktiga investeringar som främjar både långsiktiga och kortsiktiga måluppfyllser. Vi-skogen arbetar aktivt med att söka privata intäkter och bidrag från institutionella givare.

Bilden nedan illustrerar varifrån Vi-skogen fick pengar 2023:

Under 2023 samlade Vi-skogen in 52,7 miljoner kronor i gåvor. Givandet från privatpersoner har fortsatt vara stort (ca 27,4 miljoner + 6,1 miljoner från Biståndsknappen, dvs pantade burkar). Företag och organisationer har gett ca 5,9 miljoner kronor, och Postkodlotteriet 11 miljoner.

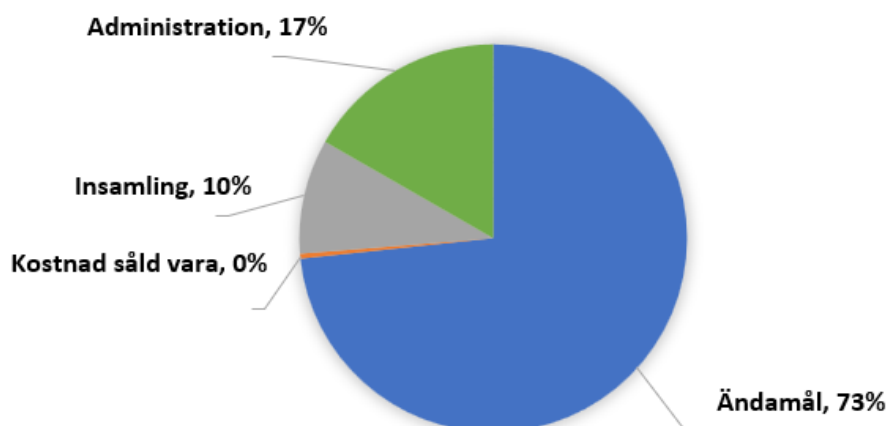
3.2 Vi-skogen totala verksamhetskostnader för 2023

Verksamhetskostnader (i tusen kronor)	
Ändamålskostnader	51 837
Insamlingskostnader	6 762
Kostnad sålda varor och tjänster	288
Administrationskostnader	11 815
Summa verksamhetskostnader	70 702

[Se mer i Vi-skogens verksamhetsberättelse 2023](#)

3.3 Så använder Vi-skogen sina resurser

Bilden nedan illustrerar hur Vi-skogens totala verksamhetskostnader fördelades år 2023 per kostnadsslag:

Under år 2023 Vi-skogen hade Vi-skogen 41 anställda, varav 13 på huvudkontoret. På huvudkontoret arbetar personal som är specialiserad på insamling, påverkansfrågor, kommunikation, administration, ekonomi, HR och metod- och utvecklingssamarbete. Huvudkontoret ansvarar för att samordna och kvalitetssäkra all verksamhet.

I verksamhetsländerna och på regionkontoret arbetar ämnesexperter, verksamhetsexperter och programsamordnare. Flera i verksamhetsländerna har arbetat länge inom organisationen och har stor erfarenhet och kunskap om hur arbetet bedrivs effektivt och med största möjliga effekt.

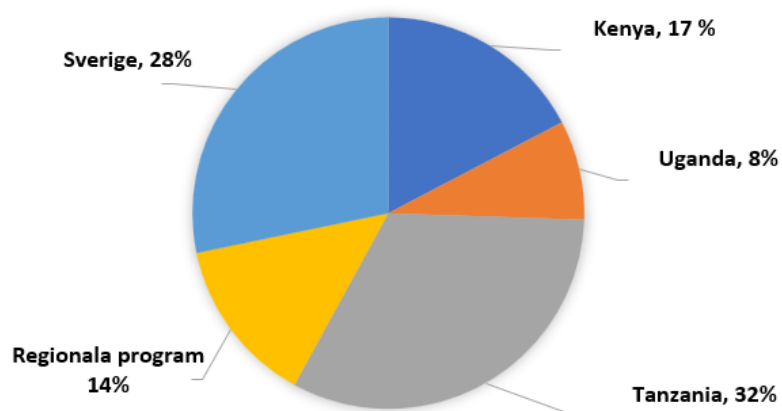
Organisationen äger i verksamhetsländerna ett antal fordon. Dessa fordon säkerställer att organisationens anställda kan åka till projektverksamheten på ett effektivt och säkert sätt. Andra resurser som organisationen nyttjar är IT-utrustning, telefoner, internet, kontorsmaterial, utbildningar av partnerorganisationer, olika systemstöd, samt träd. I Kenya och Tanzania återfinns även utbildningsträdgårdar dit partnerorganisationer och bönder kan åka för att lära sig mer om agroforestry och hållbara jordbruksmetoder.

I verksamhetsländerna implementerar Vi-skogen projekt genom partnerskap med lokala, regionala och nationella bondeorganisationer. Undantaget är Vi-skogens klimatkompensationsprojekt som till stor del implementeras av Vi-skogen själv (på grund av bland annat kontraktsregler). Genom att arbeta med partners säkerställs en långsiktigt hållbar utveckling. Det ligger i linje med Vi-skogens mål att arbeta rättighetsbaserat och sätta dialog och samverkan i centrum.

Regionkontoret i Nairobi, Kenya, koordinerar och följer upp arbetet i Afrika. Regionkontoret leds av en regionchef som samordnar verksamhetsländernas arbete tillsammans med ämnesexperter och andra som underlättar och stöttar ländernas arbete.

Bilden illustrerar hur Vi-skogens ändamålskostnader fördelades geografiskt år 2023:

Vi-skogens organisatoriska uppbyggnad underlättar organisationens mål- och resultatuppfyllelse. Ett nära samarbete mellan partners, land-, region- och huvudkontor säkerställer att Vi-skogen sätter organisationens målgrupp i fokus. Olika kontor ansvarar för olika delar av måluppfyllelsen, vilket säkerställer hög effektivitet och resurshantering. Det pågår ständigt utveckling i organisationen för att ytterligare stärka dessa delar.

I såväl Sverige som i verksamhetsländerna och globalt medverkar Vi-skogen i olika sektoriella och ämnesspecifika nätverk och allianser. Exempel på dessa nätverk är Concord Sverige och Agroforestry Network (grundat av Vi-skogen år 2016). Agroforestry Network syftar till att öka kunskapen i Sverige och världen kring förutsättningar och potential för agroforestry i utvecklingsländer. Nätverket består av forskningsinstitutioner, privata aktörer och implementerande organisationer bland andra Stockholm Resilience Center, Swedbio, Focali och Siani.

Vi-skogen har under 2023 fasat ut en mångårig administrativ samverkan med We Effect. Som ett led i detta har Vi Skogen flyttat till nya kontorslokaler i Stockholm, i Nairobi i Kenya och i Kampala i Uganda. Under första halvåret gjordes omfattande omstruktureringar vid huvudkontoret i Stockholm. I regionen, där den administrativa samverkan varit begränsad fick separationen en marginell betydelse. Nya IT-system och nya strukturer har kommit till löpande under året och är nu implementerade. Fram till och med 2022 förmedlade We Effect, som strategisk partnerorganisation till Sida, Sida-medel till Vi Skogen. Under 2023 har avtal tecknats med ForumCiv som från och med mitten av 2023 är ny förmedlare av Sida-medel till Vi-skogen. ASILI-B Under året har Vi-skogen startat upp en ny 5-årig programperiod under ett program som heter Agroforestry för Sustainable livelihoods and Biodiversity (ASILI-B). Detta är ett femårs-program finansierat av Sida/Civsam genom ForumCiv. Vi-skogen har i den processen påbörjat en geografisk förflyttning mot mer utsatta områden, till semi-torra och torra områden. Det har också inneburit att avtal tecknats med flera nya partnerorganisationer i samtliga tre verksamhetsländerna.

Den samlade kapaciteten och kunnandet inom Vi-skogen, dess partners och nätverk bidrar på ett kostnadseffektivt sätt till långsiktig hållbar utveckling och att organisationens mål kan uppnås. Vid behov samarbetar Vi-skogen därtill med externa aktörer för exempelvis mediarelationer, översättningar, layout och mediaproduktion. Det gör att Vi-skogens egen personal kan fokusera på sina expertområden.

4 Rapportering av prestationer

4.2 Vi-skogens arbete och aktiviteter under 2023

Land för land har arbetet sett ut så här:

Uganda:

Under 2022 då Sida fattade beslut om omfattande neddragningar blev bidragen lägre vilket påverkade Vi-skogens bidrag. På grund av detta minskade Vi-skogen kraftigt sin verksamhet i Uganda. Under 2023 påbörjades återigen en förstärkning av verksamheten i Uganda där nya kompetenser har tillförts och där arbetet har omfokuserats till de mer utsatta områdena i distrikten Karamoja, Teso och East Central. I samband med firandet av Vi-skogen 40 år genomfördes en större trädplanteringskampanj i Wakiso District där över 500 representanter från myndigheter, organisationer och bönder deltog. Under året avslutades projektet Green Livelihoods Youth, finansierat av Delegation of European Union in Uganda

Tanzania

I Tanzania har arbetet med det nya programmet startat väl. I samarbete med en partner har ett nytt träningscenter etablerats i Dodoma, ett semitorrt område. Avsikten är att visa hur agroforestry och långsiktigt hållbara jordbruksmetoder kan implementeras i torra områden. Det EU-finansierade projektet Code-P är i slutfasen. I projektet har unga bönder fått möjlighet att starta kaffeproduktion med nya varianter av kaffeplantor. Genom implementering av de metoder vi förespråkar och tränar i har produktionen ökat med 28%. Även i Tanzania firades Vi-skogen 40 år med trädplanteringskampanjer i flera distrikt. En snabb undersökning av nutritionsstatusen gjordes under året. En viktig slutsats är betydelsen av fortsatt träning för att dels öka matproduktionen men framför allt också säkerställa tillgången på näringsriktig mat.

Kenya

Kenya har precis som de andra länderna påbörjat expansion till torra och semitorra områden. Träningscentret i Kitale arrangerade under september 2023 en så kallad Open Learning Week. Över 3 000 bönder från olika delar av landet besökte centret för att lära om tekniker och innovationer. Landskontoret i Kenya har ökat sin synlighet och sitt nätverkande i syfte att skapa samarbeten för kommande konsortier och projekt. Regionkontoret har under hela året bidragit till landskontoren och deras processer där fokus legat på geografisk förflyttning, nya partnerorganisationer och kvalitetssäkring av partnerorganisationer och projekt. Under året har en omfattande utbildningsinsats gjorts för att stärka resultatfokus och processmomenten i projektverksamheten. Insatser har vidare påbörjats för att ytterligare stärka resursmobilisering. Då världen blivit oroligare och då Vi-skogen förflyttar verksamheten till områden där incidenter inträffar har ett arbete påbörjats för att se över säkerhetsrutinerna i organisationen. I takt med att fler har tillgång till smartphones ökar möjligheten att kommunicera agroforestry och hållbara jordbruksmetoder genom att använda filmer. Ett arbete med att producera filmer som tydligt visar "hur man gör" påbörjades också under året. Planen är att färdigställa filmerna under 2024. Målgruppen är primärt bönder och partnerorganisationer, men filmerna kan komma att användas i andra sammanhang också

Sverige

Mycket av verksamheten det första halvåret kretsade kring omorganisationen efter separationen från We Effect. Inflytt i nya lokaler, nyrekryteringar och att komma in i nya rutiner och arbetssätt tog upp mycket av tiden för medarbetarna i organisationen. Ett stort arbete med att komma i gång i våra nya IT-system efter den administrativa separationen från We Effect fortlöpte och tog upp en stor del av året. 2023 fyllde Vi-skogen 40 år och en arbetsgrupp inrättades för att planera jubileumsfirandet. I maj anordnade Vi-skogen tillsammans med riksdagsledamöter från KD och Centerpartiet ett seminarium i Riksdagen om agroforestrys möjlighet att möta de största globala utmaningarna i vår tid. Miljöpartiet och Vänsterpartiet medverkade och från regeringen Diana Janse, statssekreterare till bistånds- och utrikeshandelsministern Johan Forssell.

I samband med 40-årsfirandet skapades spelet Trädhjältar, ett spel om agroforestry. En utvald grupp deltagare spelade spelet en eftermiddag i november för att lära sig mer hållbara odlingsmetoder och hur en agroforestrybonde behöver tänka strategiskt för att öka sina skördar men också möta utmaningar som torka och översvämningar. Spelet blev väldigt uppskattat och bland annat Postkodlotteriet och Sida visade intresse för att i utbildningssyfte spela spelet. Spelet kommer fortsätta att utvecklas för att kunna bidra till att sprida kunskap om vår verksamhet i östra Afrika. Efteråt hölls ett 40-årsfirande med hundratalet inbjudna gäster (samarbetspartners, branschkollegor, journalister med mera) på Vi-skogens kontor.

Efter samtal med Sida, uppdagades möjligheten att få finansiering för att starta upp en expertdesk gällande klimatkompensation, SALM (Sustainable Agriculture Land Management) agroforestry och andra relaterade frågor. Vi har utsett en projektledare och påbörjat arbetet med att både ge expertråd till Sida och utveckla expertdesken. Vi har märkt en stor efterfrågan på dessa tjänster från Sida, företag och organisationer såväl som privatpersoner. Hittills har vi haft lite möjlighet att möta efterfrågan men med en expert.

4.3 Prestationer under 2023 i punktform

Under år 2023 har Vi-skogen bland annat:

- 4.2.1 Samlat in totalt 52,7 miljoner kronor från privata givare och företagsgivare. Värvat 746 nya månadsgivare och utvecklat nya givarresor i verktyget Marketing Cloud för att optimera insamlingen.
- 4.2.2 Bedrivit verksamhet i östra Afrika i 30 projekt och ett övergripande program, samt producerat högkvalitativa bilder, filmer och texter för att informera om dessa.
- 4.2.3 Under året har Vi-skogen startat upp en ny 5-årig programperiod under ett program som heter Agroforestry för Sustainable livelihoods and Biodiversity (ASILI-B). Detta är ett femårs-program finansierat av Sida/Civsam genom ForumCiv.
- 4.2.4 Fram till och med 2022 förmedlade We Effect, som strategisk partnerorganisation till Sida, Sida-medel till Vi Skogen. Under 2023 har avtal tecknats med ForumCiv som från och med mitten av 2023 är ny förmedlare av Sida-medel till Vi-skogen.
- 4.2.5 Fasat ut en mångårig administrativ samverkan med We Effect. Som ett led i detta har Vi Skogen flyttat till nya kontorslokaler i Stockholm, i Nairobi i Kenya och i Kampala i Uganda.
- 4.2.6 IT-plattformarna var tvungna att utvecklas på nytt och anpassas för Vi-skogens behov. Detta har lett till utvecklingen av SEEDs - en projektledningsplattform, samt andra samarbetsplattformar och verktyg som TEAMS och SharePoint, vilka nu är konfigurerade för att passa de dagliga verksamheterna. För att förbättra användningen av plattformarna får personalen

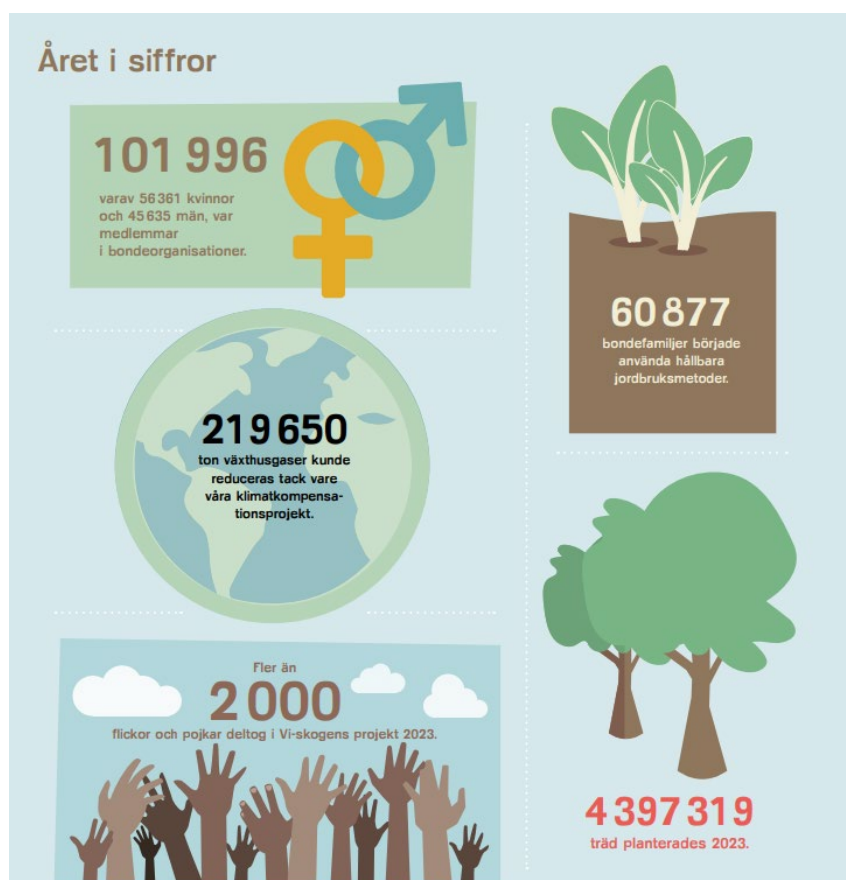
kapacitetsuppbyggnad och tekniskt stöd.

- 4.2.7 Påbörjat en geografisk förflyttning mot mer utsatta områden, till semi-torra och torra områden. Det har också inneburit att avtal tecknats med flera nya partnerorganisationer i samtliga tre verksamhetsländer.
- 4.2.8 Arbetat aktivt med följa vår strategi och arbeta mot våra uppsatta resultatmål
- 4.2.9 För att se till att vi följer strategin har huvudkontoret och i regionen skapat en gemensam verksamhetsplan. Detta för att ge oss en stabil grund och tydlig riktning när vi fortsätter att arbeta för en hållbar miljö som gör det möjligt för människor i fattigdom att förbättra sina liv.
- 4.2.10 Vi har utvecklat en resursmobiliseringsstrategi för den strategiska perioden 2023-2027. Strategin fokuserar på att öka organisationens resurser från institutionella givare, bredda vår givarkrets och etablera långsiktiga relationer med givare baserat på tydliga policyriktlinjer, samordning och effektivt stöd för våra resursmobiliseringsinsatser.
- 4.2.11 För att påvisa den större positiva påverkan våra jordbruksmetoder har, har vi under namnet Climate 2.0 börjat utveckla ett system för försäljning av ekosystemtjänster med en mer holistisk ingång än den försäljning av kolkrediter vi har idag. Projektet fortsätter under 2024.
- 4.2.12 Utvecklat en expertdesk med hjälp av bidrag från Sida. Expertdesken kommer svara på frågor vad gäller kolkreditsystem, klimatkompensation, hållbara jordbruksmetoder och andra relaterade frågor. I början kommer expertdesken prioritera frågor från Sida och deras partner.
- 4.2.13 Uppmärksammat att vi har existerat i 40 år och det i regionen såväl som i Sverige.
- 4.2.14 Fortsatt arbetet med att bygga upp Vi-skogen som en självständig, fristående organisation med de personalförändringar det innebär.
- 4.2.15 Flera nyrekryteringar genomförts och även en omorganisering har gjorts. Det togs ett beslut om att ta bort den internationella avdelningen. Detta för att skapa ett mer effektivt samarbete mellan huvudkontor och region.
- 4.2.16 I mars 2023 utsågs den arbetande styrelseordföranden Charlotta Szcnepanowski till generalsekreterare för Vi-skogen. I samband med detta återinträdde Unn Edberg som styrelseordförande.
- 4.2.17 Genomfört ännu ett årligt, nationellt agroforestry-symposium i Tanzania med fler än 1000 deltagare från nationella och internationella organisationer, myndigheter och bondeorganisationer.
- 4.2.18 Arrangerat en uppskattad "open learning week" om agroforestry och hållbara jordbrukstekniker för bönder, myndigheter, skolor och forskningsinstitut i Kenya.
- 4.2.19 Informerat om, engagerat och påverkat för att nationella agroforestry-strategier utvecklas, beslutas om och implementeras i Kenya, Tanzania, Uganda.
- 4.2.20 4,4 miljoner träd har planterats under året. Bönder har utbildats i hanteringen av plantskolor och plantering av träd för skydd av andra grödor och skog.
- 4.2.21 Under året har en omfattande utbildningsinsats gjorts för att stärka resultatfokus och processmomenten i projektverksamheten.
- 4.2.22 Ökat medvetenhet inom bondeorganisationerna om vikten av jämställdhet. Fler kvinnor och unga har tagit en ledanderoll i organisationerna och i beslutfattande processer. Organisationerna har stärkts i sitt arbete att ta fram interna riktlinjer för ökad jämställdhet och arbete mot könsbaserat våld.

5 Utfall och effekter 2023

5.1 Effekter av vårt arbete

Under 2023 har Vi-skogen bidragit till att plantera 4,4 miljoner träd, introducera hållbara jordbruksmetoder för 60 877 bondefamiljer, engagera över 2000 flickor och pojkar i projekt, göra 54 hektar utarmad mark bördig igen, och binda 219 650 ton växthusgaser.

När fler träd har planterats bekämpas de globala klimatförändringarna samtidigt som fler människor får större inkomster och mer mat på bordet. Vi-skogens arbete bidrar också till ökad jämställdhet och att fler bönder får finansiell trygghet. Därtill får vårt påverkansarbete effekter i jordbruks- och skogsbrukspolitiska beslut i verksamhetsländerna.

Att titta på effekter år för år är svårt i långsiktigt biståndsarbete för att bekämpa fattigdom och klimatförändringar, men över flera års tid märks skillnad. 2022 gjordes exempelvis en stor utvärdering av Vi-skogens program Agroforestry for Livelihood Empowerment (ALIVE) (2017-2021). Denna utvärdering visade att många av de hushållen som haft det fattigt har fått ökat inkomst tack vare programmet (23 % ökning av inkomster år 2022). Många har nu råd att sätta mer mat på bordet, betala skolvärderna för sina barn, se om och höja standarden på sina bostäder, och kanske investera i att starta en småskalig affärsverksamhet som på sikt genererar inkomst. Bönderna i Vi-skogens program har till exempel startat förädling och försäljning inom värdekedjorna för majs, honung, kaffe och många andra gårdsprodukter.

ASILI-B-programmet är inne på sitt första år och utvärdering av resultat görs också årligen. Se nästa punkt.

5.2 Resultat ASILI-B-programmet

Starkare bondeorganisationer

Utvärderingar av partnerorganisationernas kapacitet genomfördes för att identifiera styrkor och områden där partnerskapen behövde utvecklas. Bland annat upptäcktes behov inom planering, uppföljning, utvärdering, rapportering och lärande (PMERL).

På grund av det patriarkala samhället i östra Afrika görs medvetna insatser för att öka deltagandet av kvinnor, ungdomar och underrepresenterade grupper i ledarskap och styrning av bondeorganisationerna. **Vid slutet av 2023 samarbetade Vi-skogen med bondeorganisationer där medlemskapet bestod av 56 361 kvinnor och 45 635 män.**

Ökad biologisk mångfald och begränsning av, anpassning till och motståndskraft mot klimatförändringar:

ASILI-B-programmet har bidragit till att stärka småskaliga bönders motståndskraft mot klimatförändringar genom att främja hållbara jordbruksmetoder inom Sustainable Land Management (SALM). Totalt har **60 887 bönder anammat SALM-metoder som** marktäckning, kompostering, etablering av trädplantor, plantering av täckgrödor, hantering och applicering av gårdsgödsel, samodling, integrering av träd och grödor samt användning av förbättrade inhemska och lokala frön. Integrering av olika agroforestry-komponenter har betonats för att förbättra jordens biologiska mångfald, diversifiera gårdar och skapa bättre livsmiljöer för nyttiga insekter och fåglar.

Hittills har **279 hushåll börjat använda solenergi för belysning, och 431 bönder har använt energisåla spisar** vilket har bidragit till att minska förbrukningen av ved och koldioxidutsläpp genom att minska behovet av att fälla träd.

ASILI-B-programmet fortsätter att stödja metoder och strategier som skyddar miljön och bevarar biologisk mångfald på jordbruksmarken. Under denna rapporteringsperiod har **4 397 319 olika agroforestryträd** (inklusive fruktträd) planterats. Några av de träd som planterats är Markhamia lutea, Grevillea robusta, Cedrela odorata, Casuarina equisetifolia, avokado, papaya, guava, jamun, Melia spp, Terminalia superba och Prunus africana.

SALM- och agroforestry-metoder används också för att återställa förstörd mark, förbättra jordens bördighet, motverka erosion och minska behovet av konstgödsel och andra externa insatser på gårdarna. **Hittills har 15 675 hektar mark ställts om till hållbart och produktivt jordbruk.**

Under samma period har **14 007 bönder börjat använda fler olika odlingssystem och växtarter på sina gårdar**, vilket stärker skyddet av jordbrukets biologiska mångfald. Fem partners rapporterar att de under hela rapporteringsperioden har haft en hållbar och varierad tillgång på agroforestry-frön.

Ökad livsmedelstrygghet

Resultat inom detta område kommer presenteras år två.

Hållbara och motståndskraftiga försörjningsmöjligheter:

Implementeringen av ASILI-B-programmet (finansierat av ForumCiv) började under lågsäsongen, vilket innebar att inga resultat kunde samlas in när det gäller diversifierade inkomster för bönderna. Däremot genomfördes en analys för val av företag och en bedömning av affärsutvecklingstjänster (BDS) för att fastställa behoven hos småbrukarfamiljer. Dessa analyser har lagt grunden för en kapacitetsutvecklingsplan för

programmets förmånstagare under 2024. De områden där behov identifierades inkluderar jordbruksinsatser, marknader, utbildning i att bedriva jordbruk som ett företag, finansiella tjänster, förbättring av infrastruktur som lagerlokaler, utbildning i jordbruksteknik och innovationer, rådgivningstjänster inom jordbruk, förädling av produkter samt utbildning i hantverk och konst.

Den genomsnittliga dagliga mjölkproduktionen per ko ökade med 14 %, från 4,03 liter 2022 till 4,6 liter 2023 i Mount Elgon-området. Fler resultat för detta mål kommer att samlas in under år två.

Under rapporteringsperioden bildades 3289 nya VSLA-grupper (spar- och lånegrupper).

Opinionsbildning och påverkansarbete

Under 2023 fokuserade ASILI-B-programmet på att stärka partners kapacitet inom policyförespråkande, särskilt för klimatfinansiering och agroforestry. Genom olika forum och plattformar engagerade man lokala och nationella intressenter för att driva policyförändringar som gynnar småskaliga bönder. Regeringar i Kenya och Tanzania gjorde framsteg med sina agroforestry-strategier, och det pågår arbete för att säkra finansiering och stöd för dessa.

5.3 Resultat två andra projekt

Från **KACP (Kenya Agriculture Carbon Project)** har totalt 12,517 småskaliga bönder (3,005 män, 6,122 kvinnor, 980 manliga ungdomar, 2,410 kvinnliga ungdomar) antagit SALM-metoder som kompostering, integrerade djurhållningsmetoder (t.ex. fjäderfäproduktion), agronomiska metoder och mark- och vattenkonservering för att odla livsmedel som majs och bönor samt producera varor för marknader som bananer och tomater. Vid slutet av 2023 omfattar de hållbara jordbruksarealerna 4,234.62 hektar, där vuxna män bidragit med 94.08 hektar och vuxna kvinnor med 210.94 hektar. Dessutom har 103,540 agroforestryträd planterats, inklusive Markhamia och Grevillea.

(CODE-P) Smallholder Coffee Development Project är ett fyraårigt projekt från juni 2020 till maj 2024, vars övergripande mål är att bidra till inkluderande och hållbar utveckling av kaffevärdekedjan för att förbättra inkomster och näringsstatus för småbrukare i Ruvuma, Mbeya och Songwe-regionerna i Tanzania. Projektet syftar till att öka klimatresiliens, produktion och produktivitet av kvalitetskaffe samt förbättra efterbearbetning och marknadslänknings. Under året har fler kaffeproducenter antagit SALM-metoder, marknadslänkar har skapats och tillgången till finansiella tjänster har ökat. **Under 2023 har projektet ökat produktionen av kaffe med 20% per träd genom SALM-praktiker, och försäljningen har ökat med 11%. Över 5,400 bönder har antagit minst fyra SALM-praktiker, vilket bidrar till en total av 16,951 bönder. 53,093 skugg- och fruktträd har planterats på kaffeodlingar för att stödja biodiversitet. 4,017 ungdomar har fått jobb genom projektet, vilket har stärkt den lokala ekonomin. Sex kooperativ har certifierats för kvalitetskaffe och fler investerare har satsat i värdekedjan. Projektet har haft en positiv inverkan på livsmedels- och näringsförhållanden i de berörda regionerna.**

6 Utvärdering av effekter 2023

2023 har varit ett utmärkande år på flera sätt. Separationen med We Effect 2022 gjorde att vi var tvungna att teckna nya avtal för att få Sida-medel och detta genom ForumCIV. I denna process behövde nya avtal med både gamla och nya partnerorganisationer ingås. Detta resulterade i att mycket av vår verksamhet pausades ute i regionen för att sätta fart igen ungefär i mitten på 2023. Under 2022 då Sida fattade beslut om omfattande neddragningar minskade Vi-skogen kraftigt sin verksamhet i Uganda. Efter beslut om nytt avtal om Sidapengar i maj 2023 påbörjades återuppbyggnaden av Ugandakontoret i avsikt att vara fullt bemannade i början av 2024.

Trots det läget ser vi av våra resultat att vi har åstadkommit mycket. Som beskrivits ovan vill Vi-skogen vara en expert att vända sig till inom agroforestry. Att Vi-skogen är med och formar nationell politik och strategier inom området i Kenya, Uganda och Tanzania pekar på att denna strävan lyckats. Att Vi-skogen blivit utsedd av Sida som en go-to-organisation vad gäller expertis inom hållbart jordbruk är ett annat bevis på detta.

Den nuvarande strategin har som mål att stärka bondeorganisationer, öka den biologiska mångfalden och motståndskraften mot klimatförändringar, öka livsmedelstryggheten, ge hållbara och motståndskraftiga försörjningsmöjligheter samt öka kvinnors och unga vuxnas deltagande i beslutsfattande. Många av de resultat som beskrivs i förra kapitlet pekar på att mycket det vi gör är i rätt riktning.

Den privata insamlingen fortsätter att minska något, vilket antas bero på det ekonomiska läget men också att fler givare valt att ge mer pengar till akut katastrofhjälp och mindre pengar till långsiktiga utvecklingsorganisationer som Vi-skogen. Att Vi-skogen trots omvärldsläget ändå samlat in så pass mycket pengar och kunnat fortsätta driva verksamhet av hög kvalitet kan ses som ett gott betyg.

Som vi nämner ovan är biståndsarbete långsiktigt och att titta på effekter av vårt arbete från år till år kan vara svårt. 2023 fyllde organisationen 40 år och det blev ett tillfälle för oss att se vad på resultaten av vårt arbete under längre tid. Journalisten Pia Schmidtbauer fick ett stipendium från Sida för att göra ett återbesök till våra projekt och göra en jämförelse från sin första vistelse, 1993.

Så här skriver Pia i en reflektion till vår verksamhetsberättelse för 2023:

65-åriga Ruth och 54-åriga Mary är två av de fem personer jag återser efter osannolika 30 år. Ruth fann gemenskapen i en kvinnogrupp som samlade fröer åt Vi-skogen i över två decennier. Den värdefulla kunskapen om fröerna och deras beredning ger henne idag en extrainkomst. Mary var en driven rådgivare i en av Vi-skogens många plantskolor under 1990-talet. Tack vare sin inkomst kunde hon köpa en bit mark till sin familj. För kenyanerna är antalet barn den stora statussymbolen. Personer i 50–60-årsåldern har åtta, nio barn. Tack vare sina uppdrag för Vi skogen har de kunnat bekosta barnens utbildningar och kunskapen om träd och agroforestry har spridits vidare till nästa generation.

[Läs texten i sin helhet i vår verksamhetsberättelse](#)

6.2 Lärdomar från 2023

Som beskrivet i förra avsnittet var 2023 ett speciellt år för organisationen med särskilda utmaningar. Vad vi har lärt oss av detta är vikten av att ha en diversifierad intäktsbas för att på så vis påverkas mindre av det biståndspolitiska läget. Vi-skogen har privilegiet att ha en stabil ekonomi och en mångfald av intäkter redan i nuläget, vilket möjliggör långsiktigt arbete i regionen oavsett vad som händer med den politiska situationen och tillgången till Sida-medel.

I processen att teckna nya avtal med partnerorganisationer för ASILI-B-programmet blev det tydligt att det fanns organisationer som hade stor potential men visade brister i kunskap för att kunna vara med i programmet. Dessa organisationer har vi inlett ett annat typ av samarbete med, de är med i så kallade "inkubationshubbar" för att få vidareutbildning och träning för att i framtiden kunna ingå i våra projekt. En lärdom i den processen är att vi kan skräddarsy utbildningar till potentiella partnersorganisationer för att kompetensutveckla dem i våra metoder. På så vis sprider vi lärdomen om våra metoder ytterligare och höjer kompetensen generellt i våra verksamhetsområden.

7 Hur Vi-skogen mäter effekt

7.2 Mått som Vi-skogen använder för att mäta prestationer och utfall

Vi-skogen använder en rad kvantitativa och kvalitativa verktyg och metoder för att mäta prestationer och utfall. Data som organisationen använder för att analysera och mäta resultat samlas digitalt genom ett projekthanteringssystem och enkätundersökningsverktyg kallat Kobo Toolbox. Det görs även kvalitativ datainsamling som berättar om framgångar och exempel på resultat.

All data och information som samlas in analyseras för att följa upp att Vi-skogen verkligen gjort det man lovat att göra i strategier, policies och projektplaner. Det görs också externa och interna utvärderingar som undersöker och verifierar rapporterade resultat och prestationer.

Här är exempel på vilka verktyg och metoder Vi-skogen använder, samt förklaringar av hur de används för att mäta resultat och utfall:

Key Performance Indicators (KPIs) är ett direkt mått som mäter kvantitativa presentationer och utfall som till exempel hur många träd som planterats eller hur många som gått en utbildning. Data samlats in via ett projekthanteringssystem som kallas DevIndicator. Nedan är ett urval av indikatorer som Vi-skogen mäter årligen:

- 7.2.1 Antal planterade träd.
- 7.2.2 Ökning av jordbruksareal som brukas med hållbara metoder.
- 7.2.3 Ökning i genomsnittlig inkomst för familjer med småskaliga jordbruk.
- 7.2.4 Ökning av antal hushåll som anger att de tillämpar ett gemensamt beslutsfattande.
- 7.2.5 Ökning av antalet kvinnor och unga vuxna som anslutit sig till bondeorganisationer.
- 7.2.6 Antal bönder som deltagit i utbildningar i agroforestry och/eller hållbart jordbruk.

7.2.7 Antal sticklingar som delats ut för plantering.

7.2.8 Lagring av koldioxid i träd.

Basvärde-studier (baseline studies) är ett verktyg för systematisk insamling av kvalitativa och kvantitativa data. Studierna beskriver situationen, nuläget, i relation till mål och syfte för ett projekt eller program innan det sätts i gång. Dessa värden för hur det såg ut innan projektet startade skrivs in i resultatmatrisen.

Resultatmatris (Logical Framework Approach) är ett verktyg för planering, uppföljning och utvärdering. Det används för att följa och rapportera vilka resultat man når efter en viss tid i ett projekt eller program jämfört med de indikatorer och basvärden som togs fram vid starten.

Uppföljningsplan: Baserat på resultatmatrisen tas en upplöjningsplan fram. Planen beskriver vilken data som ska samlas, hur och när. Den specificerar också roller och ansvar för insamling av data genom hela projektet eller programmet.

Enkätundersökningar (endline surveys) görs i slutet av ett projekt eller program. På Vi-skogen görs de ofta digitalt genom verktyget Kobo Toolbox. Undersökningarna mäter om uppsatta mål och indikatorer har uppnåtts eller inte i relation till basvärden.

7.3 Processen för att samla in data och beräkna rapporterade mätresultat

Olika kontor ansvarar för att rapportera in olika indikatorer. Vissa indikatorer rapporteras in av Vi-skogens partnerorganisationer medan andra rapporteras in av personal på land-, region- och huvudkontor. Genom att följa upp indikatorerna löpande kan Vi-skogen utvärdera om de kortsiktiga och långsiktiga målen kommer att uppnås.

Varje år genomförs ett gediget planerings- och uppföljningsarbete inom de olika delarna av organisationen. Det görs för att säkerställa ett systematisk lärande och förbättringsarbete.

Vi-skogen strävar efter att hela tiden utvecklas. Organisationen genomför återkommande genomlysningar av sina indikatorer för att säkerställa att det som mäts fångar arbetssätt och strategier på bästa möjliga sätt. Vi-skogen omvärldsbevakar och analyserar utvecklingen inom egna sakfrågor och arbetsområden för att kunna fortsätta vara en relevant aktör. Organisationen arbetar också för att kontinuerligt ta vara på kunskaper och erfarenheter internt.
